

BÖLÜM 23

ÜSTÜNLÜK VE YETERSİZLİK BİRLİKTELİĞİ: İKİ KERE FARKLI

Oya GÜNGÖRMÜŞ ÖZKARDEŞ

Prof.Dr., İstanbul Ticaret Üniversitesi, İnsan ve Toplum Bilimleri Fakültesi, Psikoloji Bölümü

*“Zekasıyla dikkat çeken ve fark edilen her üstün zekalı
çocuğa karşın en az bir üstün zekalı çocuk gözden kaçtı”*

Rita Dickinson

Yıllar önce bir danışanımın annesi ilk geldiğinde şu ifadelerle çaresizliğini anlatmıştı. “Oğlumu birçok yere götürdüm en son gittiğimiz danışman oğlumun bir Ferrari olduğunu ama Anadolu gibi gittiğini söyledi ve bunu kabullenin dedi, ben ne yapacağımı bilmiyorum, öğretmenleri şikayetçi, çalışmıyor, ödev yapması için hep başında durmak gerekiyor, oysa çok zeki bir çocuk belgesel seyreder, kendince deneyler yapar”. Üstün zekalı olup öğrenmeyi zorlaştıran sorunları olan pek çok öğrenci ve ailesinin yaşadıkları durumu özetleyen bu örneği iki kere farklı olan (2f) bireylere yönelik bir yazıda araba benzetmesi yapıldığını okuduğumda yeniden anımsadım. Ferrari’nin bir Anadolu hızında gitmesini görebilmek ve kabul etmek kuşkusuz ki ilk adım ancak bir bu kadar önemli olan ikinci adım da buna yol açan nedenleri saptamak ve engelleri aşabilmesi için çözüm üretmek.

Hem üstünlükleri hem de güçlükleri olan çocukların fark edilmeleri 1900’lü yılların başlarında olmakla birlikte iki kere farklı (2f) terimi ilk kez J.J. Gallaher tarafından 1966’da kullanmıştır (1,2,3). 2014’de ABD Ulusal 2f Topluluğu’nun (3) yaptığı tanımda ‘**2f olan bireyler**’ sıra dışı yetenekleri olan ve bazı alanlarda yetersizlik gösteren grup olarak tanımlanmış; bu bireylerin ya sıra dışı yeteneklerinin yetersizliklerini ya yetersizliklerinin sıra dışı yeteneklerini saklayabildiği ya da her birinin diğerini maskeleyebildiği vurgulanmıştır. Ayrıca bu öğrencilerin bulundukları sınıf düzeyinin altında, ortalamasında ya da üstünde olabildikleri belirtilmiştir. 2fli olan çocuklarla ilgili yapılan tanımlarda sıradışı bir üstünlük ya da yeteneğin varlığı (4); standart zeka ve başarı testlerinin puanlarında örtüşmezlik (5,6); standart testlerle ölçümlenen /tahmin edilen başarısı ve var olan sınıf başarısı arasında çok ciddi bir farkın olması (6,7,4); potansiyelini geliştirmede ya da kullanmada başarısızlık (8) ve işleme bozukluklarının varlığı (4) özellikle vurgulanmaktadır.

Hem üstün zekalı /üstün yetenekli (ÜZ/ÜY) olma tanımında görüş birliğinin olmaması hem de yetersizliklerin çok geniş bir yelpaze içinde yer alması 2fli çocukların tanınmasını oldukça güçleştirmektedir. Trail (9) 2fli çocuk grubunu üstünlüğün bütün tiplerinin çeşitli yetersizliklerle birleştiği karma bir grup olarak tanımlamıştır. Alan yazına bakıldığında özellikle bu yetersizliklerin neleri içerdiği konusunda tam bir görüş birliğine varıldığını söylemek zordur. Bazı yazarlar üstün

terlerin dikkate alınarak seçim yapıldığı, katılımcıların zeka vb profillerinin katılımcı özelliklerinde detaylı olarak verilmesi özellikle 2f'li bireylere yönelik çalışan araştırmacıların bu çalışma sonuçlarından da bazı çıkarımlarda bulunmasına önemli katkı sağlayacaktır.

- 3 yetersizlik grubundaki üstün yetenekli bireylerin bilişsel, sosyo-duygusal özellikleri, yararlandıkları destek programları vb boyutlar ayrı ayrı incelenmelidir.
- Psikiyatri, nörobilim, psikoloji, psikolojik danışmanlık, özel eğitim gibi farklı disiplinlerden gelen araştırmacılarla birlikte proje bazlı çalışmaların yapılması bu çocukların özellikleri hakkında daha çok bilgi edinmemize yardımcı olabilir
- Özellikle BİLSEM, Çocuk Üniversiteleri gibi üstün yetenekli öğrencilere yönelik hizmet veren kurumlara devam eden öğrencilerin okul başarıları, sosyo-duygusal davranış özellikleri incelenerek 2f'li olan kaç öğrencinin bu programlardan yararlandığı incelenebilir
- Tarama modelli çalışmalar kadar boylamsal çalışmaların yapılması da bu öğrencilerin gelişimlerinin izlenmesi açısından önemlidir
- Özellikle son dönemde öğretmenlerin ÖÖB hakkındaki yeterliliğine yönelik dikkati çekecek ölçüde fazla çalışma yapılmış olduğu görülmektedir. Benzer şekilde öğretmenlerin, öğretmen adaylarının ve rehberlik birimi çalışanlarının 2f'li çocuklara yönelik bilgilerinin, yeterliliklerinin değerlendirilmesi ve sonrasında öğretmen yetiştirme programlarının gözden geçirilmesi de yapılabilecekler arasındadır

SONUÇ

Bütün çocukların gerek beden gerekse ruhsal açıdan sağlıklı olma, eğitilme, korunma ve kendi kapasitelerini en etkili biçimde kullanma

hakkı vardır. Toplumların çocukların en temel haklarını almaları için gerekli koşulları oluşturması ve gereken hizmetlerin götürülüp götürülmediğinin takipçisi olması gerekir. Çeşitli yetersizlikleri olan, sosyo-ekonomik ve kültürel açıdan dezavantajlı olan çocukların bu haklarının korunması için ise bazı durumlarda pozitif ayrımcılığın yapılması zorunlu olabilir. Yetersizliklerinin yanı sıra üstün yeteneği olan 2f'li hatta birden fazla yetersizliği nedeniyle 3f'li olan çocukların sadece yetersizliklerine odaklanmak yerine üstünlüklerini de dikkate almak toplumu geliştirme gücüne sahip olan bu bireylerin yeteneklerinin boşa harcanmaması açısından çok önemlidir.

Yaralayıcı, travmatik yaşantıların birikerek 2f'li bireylerin öz yeterliliklerini ve öz değerlendirmelerini olumsuz yönde etkilememesi, akademik yaşantılarını kesintiye uğratmamaları açısından erken müdahalede bulunmak da üzerinde önemle durulması gereken bir konudur. Bu açıdan özellikle okul öncesinden başlayarak çocukların gelişimlerinin ayrıntılı olarak incelenmesi, risk gruplarına dikkat edilmesi, öğrencilerin başarısızlıklarının temelindeki nedenlerin araştırılması yararlı olabilir.

Eşit olmayanlara eşit davranmak en büyük eşitsizliktir.

Felix Frankfurter.

KAYNAKLAR

1. Stein JC, Hetzel, J. & Beck, R. (2012). Twice-Exceptional? The plight of the gifted english learner. The Delta Gamma Bulletin, Diverse Learner, Winter, 36-41.
2. Bianco M, Leech NL. Twice-exceptional learners: Effects of teacher preparation and disability labels on gifted referrals. Teach. Educ. Spec. Educ. 2010; 33(4): 319-334. doi:10.1177/0888406409356392
3. Baldwin L, Baum S, Pereles D, Hughes C. Twice-exceptional learners: The journey toward a shared vision. Gift. Child Today. 2015; 38 (4): 206-214.

4. Brody LE, Mills CJ. Gifted children with learning disabilities: a review of the issues. *J. Learn. Disabil.* 1997; 30(3): 282-297.
5. Reis SM, Neu TW, Mcguire JM. Case studies of high ability students with learning disabilities who have achieved. *Except. Child.* 1997; 63(4): 463-480.
6. Colengo N. Counselling gifted and talented students. ERIC Publications, 2002. Erişim adresi: <https://files.eric.ed.gov/fulltext/ED469549.pdf>
7. Figg SD, Rogers KB, McCormick J, Low R. Differentiating low performance of the gifted learner: Achieving, underachieving and selective consuming students. *J. Adv. Acad.* 2012; 23(1): 53-71.
8. Ryan TG, Coneybeare S. The underachievement of gifted students: A Synopsis. *The Journal of the International Association of Special Education* 2013; 14 (1): 59-66.
9. Trail BA. Twice-exceptional gifted children: Understanding, teaching, and counselling gifted students. Texas: Prufrock Press Inc., 2011.
10. National Education Association. The Twice exceptional Dilemma. National Education Association, 2006.
11. Townend G, Brown R. Exploring a sociocultural approach to understanding academic self-concept in twice-exceptional students. *Int. J. Educ. Res.* 2016; 80: 15-24.
12. Lupart JL, Pyryt MC. "Hidden Gifted" students: underachiever prevalence and profile. *J. Educ. Gift.* 1996; 20(1): 36-53.
13. Reis SM, Baum SM, Burke E. An operational definition of twice-exceptional learners. *Gift. Child Q.* 2014; 58(3): 217-230. doi:10.1177/0016986214534976
14. Flint LJ. Self-interventions of gifted underachievers: Stories of success. 2002. https://getd.libs.uga.edu/pdfs/flint_lori_j_200208_phd.pdf Erişim tarihi: 2 Mayıs, 2021.
15. Morrow WR, Wilson RC. Family relations of bright high achieving and underachieving high school boys. *Child Dev.* 1961; 32: 501-510.
16. Reis SM. The underachievement of gifted students: What do we know and where do we go? *Gift. Child Q.* 2000 ; 44(3): 152-170. <http://www.researchgate.net/publication/249826897>
17. Peterson JS, Colangelo N. Gifted achievers and underachievers: A comparison of patterns found in school files. *J. Couns. Dev.* 1996; 74(4): 399-407. doi:10.1002/j.1556-6676.1996.tb01886.x
18. West Virginia Department of Education. Reaching and teaching. a comprehensive guidebook for identifying and educating gifted students in West Virginia. 2003.
19. Sak U. Üstün zekâlılar özellikleri tanılanmaları ve eğitimleri. Ankara: Maya Akademi Yayınları, 2010.
20. Hoover-Schultz B. Gifted underachievement: Oxymoron or educational enigma. *Gift. Child Today.* 2005; 28(2): 46-49.
21. Foley-Nicpon M, Allmon A, Sieck B, Stinson RD. Empirical investigation of twice- exceptional: where have we been and where are we going? *Gift. Child Q.* 2011; 55(1): 3-17.
22. Silverman LK. Gifted children with learning disabilities. In *handbook of gifted*. 3. Basım. Editör Colangelo N, Davis GA. Pearson Education, 2003, pp. 533-543.
23. Baum SM. An enrichment program for gifted learning disabled students. In *twice-exceptional and special populations of gifted students*. Editör Baum S. Corwin Press and National Association for Gifted Students, 2004, pp. 1-11.
24. Hinshelwood J. Two cases of hereditary congenital Word-blindness. *The BMJ.* 1911; 18: 608-609.
25. Hinshelwood J. Congenital word-Blindness. London: H.K. Lewis&Co. Ltd, L., 1917.
26. Morgan P. A case of congenital word blindness. *Br Med J.* 1896; 2: 1378. <https://about.jstor.org> Erişim tarihi: 23 Mayıs, 2021.
27. Pfeiffer SI, Foley-Nicpon M. Knowns and unknowns about students with disabilities who also happen to be intellectually gifted. In *twice exceptional: supporting and educating bright and creative students with learning difficulties*. Editör Kaufman BS. Oxford Press, 2018, pp. 104-120.
28. Lo CC, Yuen M. Coping strategies and perceived sources of support among gifted students with specific learning disabilities: three exploratory case studies in Hong Kong. *Gifted and Talented International.* 2004; 29(1-2): 125-136.

29. Lerner J. Learning disabilities: Theories, diagnosis and teaching strategies. 9. Ed. Boston: Houghton Mifflin Comp., 2003.
30. Farnham-Diggory S. Çocuklarda öğrenme yetersizliği. Şenel HG (Çeviri Ed.) 1. Baskı, Ankara: Ankara Üni. Yayınları, 2000.
31. Gearhart B. Learning disabilities, educational strategies. 2. Ed. The C.V. Mosby Company, 1977.
32. Mather N, Wendling BJ. Essentials of dyslexia and intervention. Editör Kaufman SB, Kaufman LN. ABD: Wiley Pub, 2012.
33. Baum S. Gifted but learning disabled: A puzzling paradox. ERIC Publications, 1990. Erişim adresi: http://online.org/ld_indepth/gt_ld/eric_digest.479.html
34. Özkardaş O. A critical review of the literature on gifted children with learning disabilities. 14.th Biennial Conference of the World Council for Gifted and Talented Children Summary Books 2001; 33.
35. Kargı E, Akman B. Dikkat eksikliği hiperaktivite bozukluğuna sahip üstün yetenekli çocuklar. Hacet. Üniv. Eğit. Fak. derg. 2003, 24(1): 212-214.
36. Akkaya G, Ertekin P. A visual examination of the literature for twice-exceptional individuals: a bibliometric study. PUJE. 2021; 52: 492-517. doi: 10.9779/pauefd.706012.
37. Yılmaz S. Beklenmedik başarısızlık gösteren üstün yetenekli öğrencilerin okul başarı tutumları ile akademik öz- yeterlik inançları, algıladıkları aile otorite stilleri ve benlik saygıları arasındaki ilişkinin incelenmesi. İAÜ, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. 2018
38. Yılmaz Yenioğlu B, Melekoğlu, MA. Öğrenme güçlüğü ve özel yeteneği olan iki kere farklı bireylere yönelik yapılan çalışmaların gözden geçirilmesi. Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Özel Eğitim Dergisi 2020; Erken Görünüm. <https://doi.org/10.21565/ozelegitimdergisi.696065>
39. Leana M, Özkardaş O. Comparisons of intelligence profiles executive functions and reading writing skills. 17.th Biennial Conference of the World Council for Gifted and Talented Children Bildiri Özet Kitabı 2007; 59.
40. Özkardaş O, Leana M. Comparisons of intelligence profiles, executive functions and reading, writing skills of children follow up study. 18.th Biennial Conference of the World Council for Gifted and Talented Children Summaries Books 2009; 81.
41. Özkardaş O, Özkardaş A, Tekcan N. Correlation between IQ and achievement in a high environment. 18.th Biennial Conference World Council for Gifted and Talented Children Summaries Books 2009; 82.
42. Şekeral C, Özkardaş O. Üstün zekalı öğrencilerde öğrenme güçlüğü belirtilerinin taranması. İstanbul Ticaret Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi. 2013; 23: 197-220.
43. Zorlu A, Kahraman S, Tanrikulu T. Misdiagnosis of gifted students as ADHD: A Case Study. JGER. 2016; 4(1): 27-33.
44. Gök B, Baş Ö, Tuncay AA. A twice-exceptional child - a case study. International Journal of Progressive Education 2018; 14(2): 57-76.
45. Duyar SN. Bilim ve sanat merkezi öğretmenlerinin iki kere farklı öğrenciler hakkındaki bilgi ve öz yeterliklerinin incelenmesi. AÜ, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. 2020.
46. Clark B. Growing up gifted. Kaya F, Oğurlu Ü (Çeviri Ed.) 8. Baskı, Ankara: Nobel Yayıncılık, 2015.
47. Crepeau-Hobson F, Bianco M. Identification of gifted students with learning disabilities in a response-to-intervention-era. Psychol. Sch. 2011, 48(2): 102-109.
48. Renzulli JS. What makes giftedness?: Reexamining a definition. Phi Delta Kappan. 2011; 92(8): 81-88. doi:10.1177/003172171109200821
49. Harwell JM, Jackson RW. The complete learning disabilities handbook. 3. Ed. Jossey-Bass Teacher Pub., 2008.
50. Rief SF, Stern JM. The dyslexia check list. ABD: Jossey-Bass, 2010.
51. Brown FR, Aylward EH, Keogh BK. Diagnosis and Management of Learning Disabilities. Singular pub., 1992.
52. Ott P. How to detect and manage dyslexia. Oxford: Heinemann Educational Pub, 1997.
53. Ruban LM, Reis SM. Identification and assessment of gifted students with learning disabilities. Theory Into Practice 2005; 44(2): 115-124. doi: 10.1207/s15430421tip4402_6
54. Baum S, Owen S. To be gifted & learning disabled. USA: Creative Learning Press, 2004.

55. Jonnes BH. The gifted dyslexic. In *annals of dylexia*. Editör Chen- Bumgardner BX, Ode-gard T. Springer, 1986, pp. 301-317.
56. Beckely D. Gifted and learning disabled: twice exceptional students. National Research Center on Gifted and Talented, 1998. ERIC Number: ED424711.
57. Krochak LA, Ryan TG. The challenge of identifying gifted/learning disabled students. *Int J Spec Educ*. 2007; 22(3): 44-53.
58. McCoach DB, Kehle TJ, Bray MA, Siegle D. The identification of gifted students with learning disabilities: challenges, controversies, and promising practices. In *students with both gifts and learning disabili-te*. Editör Newman TM, Strenberg RJ. Kluver Academic Pub, 2004, pp. 31-48.
59. Besnoy KD. Succesful strategies for twice -exceptional students. USA: Prufrock Press, 2006.
60. Vaidya SR. Gifted children with learning disabilities: Theoretical implications and instructional challenge. *Education*. 1993; 113(4): 568-574.
61. Ferri BA, Gregg N, Heggoy SJ. Profiles of college students demonstrating learning disabilities with and without giftedness. *J. Learn. Disabil*. 1997; 30(5): 552-559. doi:10.1177/002221949703000511
62. Buică-Belciu C, Popovici DV. Being twice exceptional: gifted students with learning disabilities. *Procedia Soc Behav Sci*. 2014; 127: 519-523. doi:10.1016/j.sbspro.2014.03.302
63. Dole S. The implications of the risk and resilience literature for gifted students with learning disabilities. *Roeper Rev*. 2000; 23(2): 91.
64. Suter DP, Wolf JS. Issues in the identification and programming of the gifted/learning disabled. *J. Educ. Gift*. 1987; 10 (3): 227-237.
65. Silverman LK. Invisible gifts, invisible handicaps. *Roeper Rev*. 1989; 12: 27-42
66. Waldron KA, Saphire DG. An analysis of WISC-R factors for gifted students with learning disabilities. *J. Learn. Disabil*. 1990; 23(8): 491-498. <https://doi.org/10.1177/002221949002300807>
67. Waldron KA, Saphire DG. Perceptual and academic patterns of learning-disabled/ gifted students. *Percept. Mot. Ski*. 1992; 74: 599-609.
68. Viersen S, Bree EH, Kroesbergen E, Slot E, Jong PF. Risk and protective factors in gifted children with dyslexia. *Ann. Of Dyslexia*. 2015; 65: 178-198.
69. Fox LH, Brody L. Models for identifying giftedness: issues related to the learning-disabled child. In *learning-disabled gifted children*. Editör Fox LH, Brody L, Tobin D. University Park press, 1983, pp. 101-116.
70. Berninger VW, Abbott RD. Differences between children with dyslexia who are and are not gifted in verbal reasoning. *Gift. Child Q*. 2013; 57(4): 223-233. doi:10.1177/0016986213500342
71. Stewart W. The gifted and learning disabled students: teaching methodology that works. In *gifted and talented children with special educational needs: Double exceptionality*. Editör Montgomery D. David Falton Pub, 2003, pp. 25-41
72. LaFrance EB. The gifted/dyslexic child: Characterizing and addressing strengths and weakness. *Ann. of Dyslexia*. 1997; 47: 163-182.
73. Baum S, Owen SV. High ability/ learning disabled students: How are they different. *Gift. Child Q*. 1998; 32(3): 321-325.
74. Al-Hroub A. Perceptual skills and Arabic literacy patterns for mathematically gifted children with specific learning disabilities. *Br. J. Spec. Educ*. 2010; 37 (1): 25-38.
75. Reis SM, Neu TW, McGuire JM. Case studies of high ability students with learning disabilities who have achieved. *Except. Child*. 1997; 63(4): 463-480.
76. Reis SM, McGuire JM, Neu TW. Compensation strategies used by high-ability students with learning disabilities who succeed in college. *Gift. Child Q*. 2000; 44(2): 123-134. doi:10.1177/001698620004400205
77. Foley-Nicpon M, Assouline SG. Counselling considerations for the twice- exceptional client. *J. Couns. Dev*. 2015; 93: 202-211.
78. Wen-Wang C, Neihart M. Academic self-concept and academic self-efficacy: self-beliefs enable academic achievement of twice- exceptional students. *Roeper Rev*. 2015; 37: 63-73.
79. Barber C, Mueller CT. Social and self- perceptions of adolescents identified as gifted, learning disabled and twice exceptional. *Roeper Rev*. 2011; 33: 09-120.

80. Fox LH, Brody L, Tobin D. Future directions for research and practice. In learning disabled gifted children. Editör Fox LH, Brody L, Tobin D. University Park Press, 1983, pp. 275-280.
81. American Psikiyatri Birliği. DSM-IV. Tanı Ölçütleri Başvuru El Kitabı. Köroğlu E (Çeviri Ed.) Ankara: Hekimler Yayın Birliği, 2013.
82. Mullet DR, Rinn AN. Giftedness and ADHD: Identification, Misdiagnosis, and Dual Diagnosis. *Roeper Rev.* 2015; 37: 195-207
83. Brown TE, Reichel PC, Quinlan DM. Executive function impairments in high IQ adults with ADHD. *J. Atten. Disord.* 2009; 13: 161-167
84. Montgomery JK. Characteristics and development of male adolescent students who are gifted, gifted twice-exceptional, or attention deficit: A mixed-methods study. Moscow: University of Idaho, 2007.
85. Kauffman FA, Castellanos FX. Attention deficit/hyperactivity disorders in gifted students. In international handbook of giftedness and talent. Editör Heller KA, Mönks FJ, Subotnik RJ, Sternberg R. Elsevier. 2. Basım. Pargemon, 2000, pp. 621-632.
86. Lovecky DV. misconceptions about giftedness and the diagnosis of ADHD and other mental health disorders. Editör Kaufman SC. Twice Exceptional Supporting and Educating Bright and Creative Students with Learning Difficulties. Kindle version, 2018, pp. 83-104.
87. Fugate CM, Zentall SS, Gentry M. Creativity and working memory in gifted students with and without characteristics of attention deficit hyperactive disorder. *Gift. Child Q.* 2013; 57(4): 234-246. doi:10.1177/0016986213500069
88. Antshel KM, Faraone SV, Stallone K, Nave A, Kaufmann FA, Doyle A, ... ,Biederman J. Is attention deficit hyperactivity disorder a valid diagnosis in the presence of high IQ? Results from the MGH longitudinal family studies of ADHD. *J. Child Psychol. Psychiatry* 2007; 48(7): 687-694. doi:10.1111/j.1469-7610.2007.01735.x
89. Yssel N, Prater M, Smith D. Finding the right fit for twice exceptional students in our schools. *Gift. Child Today.* 2010; 33(1): 54-61. doi:10.1177/107621751003300113
90. Foley-Nicpon M, Rickels H, Assouline SG, Richards A. Self-esteem and self-concept examination among gifted students with ADHD. *J. Educ. Gift.* 2012; 35(3): 220-240. DOI: 10.1177/0162353212451735
91. Fugate CM, Gentry M. Understanding adolescent gifted girls with DEHB: motivated and achieving. *High Abil. Stud.* 2016; 27(1): 83-109.
92. Baum S. An enrichment program for gifted learning disabled students. *Gift. Child Q.* 1988; 32(1): 226-230. doi:10.1177/001698628803200108
93. Webb JT, Amend ER, Webb NE, Goerss J, Beljan P, Olmchak FR. Misdiagnosis and dual diagnoses gifted children and adults. Great Potential Press, 2005.
94. American Psikiyatri Birliği. DSM-IV. Tanı ölçütleri başvuru el kitabı. Köroğlu E (Çeviri Ed.) 4. Baskı, Ankara: Hekimler Yayın Birliği, 1994,
95. Neirhart M. Gifted Children With Asperger Syndrome. In Twice Exceptional and Special Populations of Gifted Students. Editör Baum S. Corwin Press, 2004, pp. 51-66.
96. Weinfield R, Barnes-Robinson L, Jeweler S, Shevitz BR. Smart kids with learning difficulties. Texas: Prufrock Press, 200697.
97. Sözel HK, Öpengin E, Sak U, Karabacak F. The discriminant validity of the Anadolu-Sak Intelligence Scale (ASIS) for gifted and other special education groups. *Turkish Journal of Giftedness and Education* 2018; 8(2): 160-180.
98. Foley-Nicpon M, Assouline SG, Colangelo N, O'Brien M. The paradox of giftedness and autism. The Connie Belin& Jacqueline N. Blank International center for Gifted Education and Talent Development. The Un. Of Iowa College of Education, 2008, pp. 1-34.
99. Assouline SG, Foley Nicpon M, Dockery L. Predicting the academic achievement of gifted students with autism spectrum disorder. *J Autism Dev Disord.* 2012; 42: 1781-1789. doi: 10.1007/s10803-011-1403-x
100. Lovecky DV. Different minds, gifted children with AD/HD, asper syndrome and other learning deficits. 3. Ed. London and Philadelphia: Jessica Kinsley Pub., 2005.
101. Huber DH. Clinical presentation of autism spectrum disorders in intellectually gifted students. The University of Iowa: ProQuest Dissertations Publishing, 2007. 3301714.
102. Foley-Nicpon M, Assouline SG, Stinson RD. Cognitive and academic distinctions between gifted students with autism and asperger syndrome. *Gift. Child Q.* 2012; 56(2): 77-89. DOI: 10.1177/0016986211433199

103. Pereira N, Knotts JD, Roberts JL. Current status of twice-exceptional students: A look at legislation and policy in the United States. *GTI*. 2015; 30 (1-2): 122-134.
104. Nielsen ME. Gifted students with learning disabilities: Recommendations for identification and programming. *Exceptionality*. 2002; 10(2): 93-111.
105. Minahim D, Rohde LA. Attention deficit hyperactivity disorder and intellectual giftedness: A study of symptom frequency and minor physical anomalies. *Rev. Bras. Psiquiatr.* 2015; 37: 289-295.
106. Cash AB. A profile of gifted individuals with autism: The twice exceptional learner. *Roeper Rev.* 1999; 22(1): 22-27. doi: 10.1080/02783199909553993
107. Barnhill G, Hagiwara T, Myles BS, Simpson RL. Asperger syndrome. *Focus Autism Other Dev. Disabil.* 2000; 15(3): 146-153. doi:10.1177/108835760001500303
108. Lupart JL. Unraveling the mysteries of GLD: toward the application of cognitive theory to assesment. In students with both gifts and learning disabilities. Editör Newman TM, Strenberg RJ. Springer, 2004, pp. 49-73.
109. Özel Eğitim Hizmetleri Yönetmeliği. <http://mevzuat.meb.gov.tr/dosyalar/1963.pdf>. Erişim tarihi: 1 Mayıs, 2021.
110. Bilim ve sanat merkezleri öğrenci tanılama ve yerleştirme kılavuzu 2018-2019. https://orgm.meb.gov.tr/meb_iys_dosyalar/2018_11/09171525_2018-2019_BYLSEM_YYRENCY_TANILAMA_VE_YERLEYTYRME_KILAVUZU.pdf. Erişim tarihi: 1 Mayıs, 2021.
111. Lee C, Ritchotte J. Seeing and supporting twice- exceptional learners. *The Educational Forum*. 2018; 82(1), 68-84.
112. Bianco M. The effects of disability labels on special education and general education teachers' referrals for gifted programs. *Learn. Disabil. Q.* 2005; 28: 285-293. doi:10.2307/4126967
113. Minner S. Teacher evaluations of case descriptions of ld gifted children. *Gift. Child Q.* 1990; 34(1): 37-39.
114. Al-Hroub A, Whitebread D. Teacher nomination of mathematically gifted children with specific learning disabilities at the three state schools in Jordan. *Br. J. Spec. Educ.* 2008; 35 (3): 154-164.
115. Özmen F, Kömürlü F. Education policies and practices towards gifted and talented students in Turkey. *INU-EBED*. 2013; 14: 235-256.
116. Akarsu F. Üstün yetenekli çocuklar aileleri ve sorunları. Ankara: Eduser Yayınları, 2001.
117. Karabulut R. Türkiye'de üstün yetenekliler eğitimi tarihi süreci. AİBÜ, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. 2010
118. Davaslıgil ZÜ, Leana-Taşçılar M. Üstün Zekâlıların Eğitimi Projesi. 1. Türkiye Üstün Yetenekli Çocuklar Kongresi Üstün Yetenekli Çocuklar Bildiriler Kitabı 2004; 64(2): 85-101.
119. TEVİTÖL Tarihçe. <https://tevitol.k12.tr/tarihce/> Erişim Tarihi: 30 Nisan, 2021.
120. 2020 Üniversite Yerleştirme Sonuçları. <https://tevitol.k12.tr/kayit-kabul-sureci/>, 2020. Erişim tarihi: 1 Mayıs, 2021.
121. Şahin F. Educational programs, services and support for gifted students in Turkey. *EKU*. 2015; 11(4): 1207-1223.
122. İliden-Koçkar A, Kara D. Türkiye ve Avrupa'da çocuk üniversitesi uygulamaları. Editör İliden-Koçkar A. Ankara: Nobel Akademik Yayıncılık, 2017, pp. 15-31.
123. EDRA. Eğitim, Donatı; Riski Azalt Projesi Kapsamında Uygulanan Eğitim ve Seminerlerin Ölçme ve Değerlendirme Sonuç Raporu 2016.
124. Baum S, Schader R. Using a positive lens: Engaging twice exceptional learners. In *Twice exceptional: Supporting and educating bright and creative students with learning difficulties*. Editör Kaufman SB. Oxford University Press, 2018, pp. 48-65.
125. Baum S, Olenchak FR, Owen SV. Gifted students with attention deficits: Fact and/of fiction? Or can we see efor the trees. *Gift. Child Q.* 1998; 42(2): 96-104.
126. Rizza MG, Morrison WF. Identifying twice exceptional students: a toolkit for success. *Teach. Except. Child. Plus*. 2007; 3(3): Article 3. Retrieved [date] from <http://escholarship.bc.edu/education/tecplus/vol3/iss3/art3>
127. Walker B, Kutrumbos B, Hafenstein N, Rainey F. Twice exceptional children: An overview. In *perspectives in gifted education*. Editör N. Hafenstein. University of Denver, 2001, pp. 3-22.

128. Webb JT. Mis-diagnosis and dual diagnosis of gifted children: Gifted and LD, ADHD, OCD, oppositional defiant disorder. In perspectives in gifted education. Editör N. Hafenstein. University of Denver, 2001, pp. 23-31.
129. Neihart M. Teaching Gifted Students with AS. In Perspectives in Gifted Education: Twice-Exceptional Children. Editör Hafenstein N, Rainey F, Baum S. Institute for the Development of Gifted Education, Ricks Center for Gifted Children, University of Denver, 2000, pp. 114- 134.
130. Senf GM. The nature and identification of learning disabilities and their relationship to the gifted child. In learning-disabled gifted children. Editör Fox LH, Brody L, Tobin D. University Park press, 1983, pp. 37-51.
131. Silverman LK. Gifted visual-spatial learners. In perspectives in gifted education: Twice-exceptional children. Editör Hafenstein N, Rainey F, Baum S. Institute for the Development of Gifted Education, Ricks Center for Gifted Children, University of Denver, 2001, pp. 32-51.
132. Fetzer EA. The gifted/learning disabled child: A guide for team and parents. Gift. Child Today. 2000; 23(4): 44.
133. Yewchuck C, Lupart J. inclusive education for gifted students with disabilities in gifted students. In international handbook of giftedness and talent. Editör Heller KA, Mönks FJ, Subotnik RJ, Sternberg R. Elsevier. 2. Basım. Pargemon, 2000, pp. 659-672.
134. Bee C. Gifted and learning disabled a handbook. 4. Basım. Prepared under the auspices of the advocacy group for gifted/ld Vancouver, BC, 2009.
135. Guénolé F, Louis J, Creveuil C, Baleyte JM, Montlahuc C, Fournier P, Revol O. Behavioral profiles of clinically referred children with intellectual giftedness. BioMed Res. Int. 2013; 1-7. doi:10.1155/2013/540153
136. Foley-Nicpon M, Assouline SG, Fosenburg S. The relationship between self-concept, ability, and academic programming among twice-exceptional youth. J. Adv. Acad. 2015; 26(4): 256-273. DOI: 10.1177/1932202X15603364
137. Dare L, Nowicki EA. Twice-exceptionality: Parents' perspectives on 2e identification. Roeper Rev. 2015; 37(4): 208-218. doi:10.1080/02783193.2015.1077911
138. Al-Hroub A, Whitebread D. Dynamic assessment for identification of twice-exceptional learners exhibiting mathematical giftedness and specific learning disabilities. Roeper Rev. 2019; 41 (2): 129-142.
139. Silverman LK. The two-edged sword of compensation: How the gifted cope with learning disabilities. Gift. Educ. Int. 2009; 25(2):115-130. doi:10.1177/026142940902500203
140. Barton JM, Starnes WT. Identifying distinguishing characteristics of gifted and talented/learning disabled students. Roeper Rev. 1989; 12(1): 23-28.
141. Potter L. Gifted young children. London: Open University Press, 2005.
142. Tannenbaum AJ, Baldwin LJ. Giftedness and learning disabilities. In learning-disabled gifted children identification and programming. Editör Fox LH, Brody L, Tobin D. University Park Press, 1983, pp. 11-36.
143. Silverman LK, Gilman B, Falk FR. Who are the gifted using the new WISC-IV? <http://cite-seerx.ist.psu.edu/viewdoc/download?doi=10.1.1.521.8594&rep=rep1&type=pdf> Erişim tarihi: 8 Mayıs, 2021.
144. Yiğit İ, Çelik C, Erden G. Üstün yetenekli çocuklarda WÇZÖ-R ve WÇZÖ-IV zekâ puanlarının karşılaştırılması. TPD 2017; 32(79): 80-91.
145. Toffalini E, Pezutti L, Cornoldi C. Einstein and dyslexia: Is giftedness more frequent in children with a specific learning disorder than typically developing children. Intelligence. 2017; 62: 175-179.
146. McDonald, L. The cognitive profiles of twice-exceptional children and adolescents. A dissertation submitted to the School of Behavioral and Applied Sciences in partial fulfillment of the requirements for the degree Doctor of Psychology Azusa, California July, 2011.
147. Assouline SG, Foley Nicpon M, Whiteman C. Cognitive and psychosocial characteristics of gifted students with written language disability. Gift. Child Q. 2010; 54(2): 102-115. doi:10.1177/0016986209355974
148. Şemin- Uğurel R. Zekanın Değerlendirilmesi. İstanbul:İstanbul Üniversitesi Basımevi, 1972.
149. Rosner SL, Seymour J. The gifted child with learning disabilities. In learning-disabled

- gifted children. Editör Fox LH, Brody L, Tobin D. University Park Press, 1983, pp. 77-100.
150. Andersen L. Visual-Spatial Ability: Important in STEM, Ignored in gifted education. *Roeper Rev.* 2014; 36(2); 114-121. doi:10.1080/02783193.2014.884198
 151. Wicks-Nelson R, Israel AC. Behavior disorders of childhood. New Jersey: Prentice Hall, 2003.
 152. 152. Foley-Nicpon M. Gifted child quarterly's special issue on twice- exceptionally: Progress on the path of empirical understanding. *Gift. Child Q.* 2013; 57(4): 207-208.
 153. McCallum RS, Bell SM, Coles JT, Miller KC, Hopkins MB, Hilton-Prillhart A. A model for screening twice-exceptional students (gifted with learning disabilities) within a response to intervention paradigm. *Gift. Child Q.* 2013; 57(4): 209-222. doi:10.1177/0016986213500070
 154. LaFrance EB. An insiders perspective: Teachers observations of creative thinking in exceptional children. *Roeper Rev.* 1994; 16(4): 256.
 155. LaFrance EB. Creative thinking differences in three groups of exceptional children as expressed through completion of figural forms. *Roeper Rev.* 1995; 17(4): 248.
 156. Wood SC. Examining parent and teacher perceptions of behaviors exhibited by gifted students referred for ADHD diagnosis using the Conners 3 (An exploratory study). *Roeper Rev.* 2012; 34: 194-204.
 157. Gallagher JJ. The adaptation og gifted programming for learning disabled students. In *Learning-Disabled gifted Children*. Editör Fox LH, Brody L, Tobin D. University Park press, 1983, pp. 171-182.
 158. Baum SM. Indroduction to twice-exceptional and special population of gifted students. In *twice- exceptional and special populations of gifted students*. Editör Baum S. Corwin Press and National Association for Gifted Students, 2004b, pp. xxiv-xxxiii.
 159. Amran HA, Majid RA. Learning strategies for twice exceptional students. *Int J Spec Educ.* 2019; 33 (4): 954-976.
 160. Udal A, Maker J. A pilot program for elementary-age learning disabled/gifted students. In *learning-disabled gifted children*. Editör Fox LH, Brody L, Tobin D. University Park Press, 1983, pp. 223-260.
 161. Winebrenner S. Teaching strategies for twice-exceptional students. *Interv. Sch. Clin.* 2003; 38(3): 131-137. doi:10.1177/10534512030380030101
 162. Callard- Szulgit R. Twice exceptional kids. Maryland: Rowman& Littlefield Pub, 2008.
 163. Bireley M, Languis M. Physiological uniqueness: A new perspective on the learning disabled/gifted children. *Roeper Rev.* 1992; 15(2): 101-108.
 164. Maker J, Udall AJ. Giftedness and learning disabilities. *Eric EC Digest #E427*, 1985 13.7. 1985.
 165. Hartnett DN, Nelson JM, Rinn AN. Gifted or ADHD? The possibilities of misdiagnosis. *Roeper Rev.* 2004; 26(2): 73-76. doi:10.1080/02783190409554245
 166. Daniels PR. Teaching the learning-disabled/gifted child. In *learning-disabled gifted children*. Editör Fox LH, Brody L, Tobin D. University Park press, 1983, pp. 153-170.
 167. Park S. Cultural consideration for twice- exceptional children from Asian Families. *Gifted and Talented International* 2015; 30(1-2): 135-145.
 168. Fox LH. Gifted Students with reading problems. In *learning-disabled gifted children*. Editör Fox LH, Brody L, Tobin D. University Park press, 1983, pp. 117-139.
 169. Emerick LJ. Academic underachievement among gifted: Students perceptions of factors that reverse pattern. *Gift. Child Q.* 1992; 36(3): 141-146.
 170. Mendaglio S. Counseling gifted learning disabled: individual and group counselling techniques. In *gifted and talented*. Editör Silverman LS. Love Pub Co., 1993, pp131-149
 171. Willard-Holt C, Weber J, Morrison KL, Horgan, J. (2013). Twice-exceptional learners' perspectives on effective learning strategies. *Gift. Child Q.* 2013; 57(4): 247-262. doi:10.1177/0016986213501076
 172. Ronksley-Pavia M, Grootenboer P, Pendergast D. Bullying and the unique experiences of twice exceptional learners student perspective narratives. *Gift. Child Today* 2018; 42 (1): 19-35.
 173. McEachern AG, Bornot J. Professional school counseling. *Alexandria* 2001; 5(1): 34-41.
 174. Dansinger S. Academic Coaching for Gifted Learner . In *perspectives in gifted education*:

- Twice-exceptional children. Editör Hafenstein N, Rainey F, Baum S. Institute for the Development of Gifted Education, Ricks Center for Gifted Children, University of Denver, 2000, pp. 108-113.
175. Neumeister KS, Yssel N, Burney VH. The influence of primary caregivers in fostering success in twice-exceptional children. *Gift. Child Q.* 2013; 57(4): 263-274. doi:10.1177/0016986213500068
176. Özkardeş O. İki Kere Farklı: Üstün yetenekli olan çocuklarda özel öğrenme güçlüğü sorunları. 1. Üstün Yetenekli Çocuklar Kongresi Bildiri Kitabı 2004; 333-347.
177. Neihart M. Gifted children with attention deficit hyperactivity disorder (ADHD). *ERIC Digest.* ED482344, 2003.
178. Antshel KM. Attention-deficit hyperactivity disorder in the context of a high intellectual quotient/giftedness. *Dev. Disabil. Res. Rev.* 2008; 14: 293-299.
179. Antshel KM, Faraone SV, Maglione K, Doyle AE, Fried R, Seidman LJ, Biederman J. Executive functioning in high-IQ adults with ADHD. *Psychol. Med.* 2010; 40(11): 1909-1918. doi:10.1017/s0033291709992273
180. Barnard-Brak L, Johnsen SK, Pond Hannig A, Wei T. The incidence of potentially gifted students within a special education population. *Roeper Rev.* 2015; 37: 74-83. doi: 10.1080/02783193.2015.1008661
181. Baum SM, Schader RM, Owen SV. *To be gifted & learning disabled.* 3. Ed. Texas: Prufrock Press Inc., 2017.
182. Neihart M. Identifying and providing services to twice exceptional children. In *handbook of giftedness in children: psychoeducational theory, research, and best practices.* Editör Pfeiffer SI. 2008, pp. 115-137.
183. Özkardeş-Güngörmüş O. Türkiye Perspektifinden Özel Öğrenme Güçlükleri. basım aşamasında
184. Schiff MM, Kaufman AS, Kaufman NL. Scatter Analysis of WISC-R Profiles for Learning Disabled Children with Superior Intelligence. *J. Learn. Disabil.* 1981; 14(7): 400-404. doi:10.1177/002221948101400711
185. Beckley D, Storrs CT. Gifted and Learning Disabled: Twice Exceptional Students. *Idonline.org/Id_indepth/gt_Id/nrcgt.html*. 2000.
186. Melekoğlu MA, Erden GE, Çakıroğlu O. *Sesli Okuma Becerisi Ve Okuduğunu Anlama Testi-II (SOBAT-II).* İstanbul: Meteksan Matbaacılık ve Teknik Sanayi, 2018.
187. Babür N, Haznedar B, Erçetin G, Özerman D, Çekerek EE. Türkçe'de Kelime Okuma Bilgisi Testi'nin (KOBİT) geliştirilmesi. *BUJE* 2011; 28(2): 1-21.
188. Bakır FH, Babür N. Otomatik İsimlendirme Hızı Testi'nin Türkçe'ye uyarlama, geçerlik ve güvenirlik ön çalışması. *BUJE* 2018; 35(2): 35-50.
189. Ergül C, Demir E. *Hızlı İsimlendirme Testi uygulayıcı kılavuzu.* Ankara, 2018.
190. Ergül C, Yılmaz ÇÖ, Demir E. 5-10 Yaş grubu çocuklara yönelik geliştirilmiş çalışma belleği ölçeğinin geçerlik ve güvenirliği. *Eğitimde Kuram ve Uygulama* 2018; 14(2): 187-214.
191. Karakaş S, Erden HG, Erdoğan Bakar E, Doğu-tepe E. *Özgül Öğrenme Bozukluğu Genişletilmiş Nöropsikometri Bataryası.* Eğitim Yayınevi, 2017.
192. Kargın T, Ergül C, Büyüköztürk Ş, Güldenoğlu, B. (2015). Anasınıfı Çocuklarına Yönelik Erken Okuryazarlık Testi (EROT) geliştirme çalışması. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Özel Eğitim Dergisi*, 2015;16(3): 237-268. DOI: 10.1501/Ozlegt_0000000231.